२.७५.] मनिन् ओजयति बलिनं करोतीति ओज्मा तम् । द्यावाभूमिवृक्षजलानां तेजश्चतुष्टयेन निर्मितमित्यर्थः । तथा गोभिः किरणैः पर्यावृतं वेष्टितम् तेजोनिर्मितत्वात् यद्वा गोभिः चर्मभिर्वेष्टितम् । तथा इन्द्रस्य वज्रमिन्द्रवज्राज्जातमित्यर्थः इन्द्रो यदा वृत्राय वज्रं प्रजहार तदा वृत्रशरीरकाठिन्येन प्रतिहतं चतुर्धा जातम् यूपः स्फ्यः रथः शरश्चेति चतुःखण्डाः तत्र यूपस्फ्यौ विप्रैर्गृहीतौ रथशरौ नृपैरिति श्रुतिकथानुसंधेया इन्द्रो ह यत्र वृत्राय वज्रं प्रजहारित्युपक्रम्य रथस्तृतीयमित्यभिधाय रथेन च शरेण चेति राजन्यबन्धव इति श्रुतेः [१.२.४.१.२.] । ईदृशं रथं यजेत्यर्थः ॥५३॥

इन्द्रस्य वज्रो मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः ।
सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥५४॥

हे रथ हे देव स त्वं हव्या हवींषि प्रतिगृभाय प्रतिगृह्णाण । कीदृशः त्वम् इन्द्रस्य वज्रः वज्रोत्पन्नत्वात् । मरुतामनीकं मुखं मुख्यः देवानां जयप्रापकत्वात् । मित्रस्य देवस्य गर्भः गीर्यते स्तूयते गर्भः गृणातेर्भप्रत्ययः सूर्येण स्तूयमानः । वरुणस्य नाभिः नभ्यतेऽरिर्हन्यतेऽनेनेति नाभिः नभ हिंसायाम् इणप्रत्ययः वरुणस्य हननसाधनम् । नोऽस्माकमिमां हव्यदातिं हविषो दानं जुषाणः सेवमानः । सेमामित्यत्र सोऽचि लोपे चेत्पादपूरणमिति [पा° ६.१.१३४.] संधिः । गृभाय गृह्णातेर्हलः श्नः शानज्झौ वित्यनुवृत्तौ [पा° ३.१.८३.] छन्दसि शायजपीति [पा° ३.१.८४.] झौ परे श्नाप्रत्ययस्य शायजादेशः हस्य भश्च ॥५४॥

उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्ठितं जगत् ।
स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयोऽअप सेध शत्रून् ॥५५॥

तिस्र ऋचो दुन्दुभिदेवत्याः । हे दुन्दुभे स त्वं पृथिवीमुत द्यामन्तरिक्षमपि उपश्वासय उपशब्दय (18.) श्वसिः शब्दार्थः । विष्ठितं विविधं स्थितं जगत् स्थावरजङ्गमात्मकं विश्वम् पुरुत्रा बहुधा ते त्वां मनुतां जानातु दुन्दुभिर्नदतीति । स त्वं दूराद्दवीयः अतिदूरं शत्रूनपसेध अपगमय अत्यन्तं दूरं दवीयः स्थूलदूरेति [पा° ६.४.१५६.] रेफलोपपूर्वगुणौ । कीदृशः त्वम् इन्द्रेण देवैश्च सजूः प्रीतियुक्तः ॥५५॥